

ŠARIŠ

Vychádza každú sobotu
okrem 1—14. augusta.

REDAKCIA
V PREŠOVE, KOŠICKÁ 7,
telefon č. 29.

Administrácia v Prešove,
Horná Okružná č. 4,
telefon č. 106.

Číslo za 60 hal.

Predplatné s poštovným
alebo donáškou do domu
na 1/4 roka 8 Kčs, na 1/2
roka 15 Kčs, na rok 30 Kčs.
Do cudziny 2 doll. ročne.

NEPOLITICKÝ TÝŽDENNÍK PRE SPOLOČENSKÝ, KULTÚRNY A HOSPODÁRSKY ŽIVOT

Ročník II.

V Prešove, 18. júla 1931.

Číslo 29.

Riad. Křížek:

Reforma pozemkových kníh.

Pozemková kniha je úradný zápis pri súdoch o všetkom nemovitom majetku. Hlavným jej účelom je, aby štátna správa mala dokonalú evidenciu o všetkých pozemkoch a budovách a ich vlastníkoch, ako nezbytný základ pre vyrubovanie dane pozemkovej a domovnej a občanstvo získalo z nich bezpečný a právny podklad pre preukaz majetkových pomerov o nemovitostiach vo forme verejného knihovného zápisu. Základom pre zápisy do pozemkových kníh je katastrálne meranie a zhotovený úplný katastrálny operát, ktorého najhlavnejšou súčasťou sú katastrálne mapy.

Nemovitosti, ktoré patria tomu istému vlastníkovi v obvode tej istej pozemkoknižnej obce, zapisujú sa v pozemkových knižkách do jednej vložky. Nemovitosti zapísané pre toho istého vlastníka, po prípade spoluvlastníkov v jednej vložke tvoria knihovné teleso, čo má význam pri predaji alebo zadlžení nemovitosti. Každý vlastník môže mať zapísaný všetok nemovitý majetok v tejto obci ležiaci v jednej alebo v niekoľkých vložkách.

Pre každú katastrálnu obec vedie sa zvláštna hlavná kniha pozemková a zapisujú sa do nej v číselnom poradí za sebou knihovné vložky, v ktorých zapísané sú knihovné telesá.

Knihovná vložka pozostáva z troch častí: 1. list podstaty statkovej »A«, na ktorom zapísané sú všetky parcely knihovného telesa označené číslami, ich miestnym menom, výmerou a pri nových vložkách i katastrálnym čistým výnosom. Ďalej sú tu uvedené zmeny a rôzne práva spojené s vlastníctvom tohoto knihovného telesa. 2. list vlastnícky »B«, ktorý obsahuje meno vlastníka po prípade spoluvlastníkov s uvedením príslušajúceho mu podielu. Tu sú tiež označené všetky okolnosti, ktoré omeďujú právo voľného nakladania (dispozície). 3. list bremien »C«, kde sú uvedené všetky bremená knihovného telesa zafažujúce (zastavenie a nájomné právo, servituty a pod.)

Pre ľahkú evidenciu v pozemkových knižkách sú vedené abecedné soznamy (osobný a vecný) a napomáhajú tomu pozemkoknižné mapy a sbierka všetkých listín vzťahujúcich sa na vlastníctvo nemovitosti (notársky overené opisy smlúv kupnopredajných, smenných, zástavných a svatobných, dlžné úpisy, súdne prehlásenia zletlosti a pod.)

Pozemkový kataster a pozemková kniha je geometrické znázornenie a súpis i popis všetkých pozemkov v čl. republike nie len dľa ich majetkových hraníc, ale i dľa ich spôsobu obrábania (role, lúky, zahrady, lesy atď.) prevedené podľa jednotných zákonných ustanovení pre celú čl. republiku.

Zápisy do pozemkových kníh sa dejú skladom, záznamom a poznámkou na knihovnú žiadosť.

Vklad má definitívny ráz, a deje sa na základe úradných listín, proti ktorým niet námietok.

Záznam deje sa vtedy, jestli ide o po-

chybnosť, ktorá môže byť v krátkom čase odstránená (podaná apelácia a pod.)

Poznámka má len ráz informatívny a týka sa hlavne omeďení dispozičného práva s knihovným telesom.

Jestli sa prepisuje do knihovnej vložky nejaká parcela z inej knihovnej vložky, prevádza sa to knihovnou žiadosťou. Jestli sa rozdeľuje niektorá parcela (pozemok), z ktorej časť zostáva v pôvodnej vložke a zbytok prevádza sa do inej, musí sa pripojiť k žiadosti plán úradne správneho merníka. Bez súhlasu prípadných knihovných veriteľov nemôže byť žiadna časť nemovitého majetku oddelená.

Zmeny v pozemkovej knihe označujú sa červenou tintou, a to, alebo sa preškrtnú pri úplnom prevode, alebo sa podtrhnú bodkovanou čiarou pri čiastočnom prevode majetku z vložky.

Knihovná plomba je tužkou naznačené číslo podania, pod ktorým bola úradu podaná nevyriadená dosiaľ knihovná žiadosť.

Bremeno ležiace na niekoľkých knihovných telesoch nazýva sa simultánnym.

Zápisy sa prevádzajú v poradí, jak pozemkoknižnému úradu došli žiadosti o ich prevedenie. Skôr podaná žiadosť má prednosť pred pozdejšou, čo sa týka hlavne zápisov zaisťovacích.

Pozemkové knihy sú verejné a každý môže do nich nahliadnuť a potrebné výpisy si robiť.

Jestli sú pozemkové knihy vedené v intenciách zákona a súhlasia-li zápisy v pozemkových knižkách so zápisami katastrálnymi a skutočnosťou, vyplňujú tieto svoj účel, ktorému majú slúžiť a sú právnym podkladom sporiadaných pomerov v pozemkovom majetku, lebo len tak možno dane každému majiteľovi spravodlivo vyrubať a v prípade zadlženosti môžu zapísané nemovitosti slúžiť ako zástava za prevzaté záväzky.

V našom kraji (v Šariši) niet súhlasu medzi pozemkovou knihou, katastrom a skutočnosťou z niekoľkých príčin. Pri katastrálnom zameriavaní v rokoch šesťdesiatych až sedemdesiatych minulého storočia nebolo toto zavedené do pozemkových kníh. Toto vzorné a presné meranie previedli po ukončení katastrálneho merania v Rakúsku Česi v r. 1860-70, ktorí vedeli sa dorozumieť s ľudom.

Ale Maďari bohužiaľ neprevádzali ďalších zmien, nemali k tomu zriadené kat. mernické úrady ako v Rakúsku a tak tieto presné plány odpočívajú v archívoch a až teraz po prvýraz prichádzajú na svetlo pri novom zakladaní pozemkových kníh, aby v nich boly prevedené dodatočné zmeny od r. 1860, až do dneska, čo sa nazýva reambuláciou máp. Pozemková kniha má dodnes väčšinu primitívne náčrty od ruky miesto správnych katastrálnych máp, alebo len nedokonalé technicky nevyhovujúce mapy. Pozemková kniha prevádzala zmeny, ale v nedokonalom operáte nedokonale a väčšinou i to ešte zhoršila. Tento nesúhlas nevyhovujúceho katastru so špatnou pozemko-

vou knihou zapričiňuje škodu veľikú vlastníkom nemovitosti i úradom. Je treba rýchleho nového založenia pozemkových kníh na základe reambulácie katastrálnych máp.

K tomu je treba rozmnoženia techn. mernického personálu i súdneho úradníctva. Máme síce za republiky vydaný nový katastrálny zákon, ktorý nariaduje odstránenie týchto rád, pôjde-li však to doterajším tempom, tak sa výsledku ani druhá generácia nedočká.

Celá táto rada sa dá v Šariši odstrániť pri dobrej vôli, dosť ľahko, lebo nového zameriavania není treba, ale len prevedenia zmien v katastr. mapách od doby ich zhotovenia do stávajúceho stavu a prevedenia správneho dielčieho číslovania a založenia pravde odpovedajúcich pozemkoknižných vložiek. Najlepšie by sa to ovšem riešilo, keby sa súčasne s toutou prácou previedla komasácia, ku ktorej dnes alebo zajtra pre prílišnú rozkúskovanosť musíme prikrčiť, lebo není možné, aby gazda vlastníci 15 kat. jutár mal tieto v 50-80 parcelách a na týchto má racionálne hospodáriť, čo je nemožné.

Pri tom vyriešila by sa i otázka lesných eukláv, ktoré už od dávna lesni nie sú a zmeny kultúr terajšej pasienky katastrovanej ako les, ktorá záležitosť pri núte zalesňovaní vo smyslu les. pol. predpisov budí hodne nespokojenosti na obidvoch stranách — u majiteľov i u úradov. A konečne by sa dalo previesť pri tejto príležitosti i rozdelenie urbáriálnych a pod. pozemkov.

Za nastávajúcich neudržateľných pomerov vybíja sa práca kat. mernických úradov väčšinou len v identifikácii pozemk. parcel, čo pri dnešných pomeroch a častých zmenách v poz. majetku a jeho zafažovaní pôžičkami vyvoláva samo sebou a pri nízkom stavu personálu týchto úradov.

Rychlá náprava týchto pomerov je z ohľadu na dnešný rušný život nutná, pretože prestane okamžite tá najväčšia nespokojenosť na venkove, keď bude mať každý na základe správnosti zápisu svojho majetku spravodlivo vymeranú daň, bude môcť nielen on ale i rubovací úrad prekontrolovať a keď na základe poriadku v zápisu pozemkového majetku bude si môcť požičať na tento, kde chce a hlavne u hypotečných ústavov a bude sa môcť vyhnúť jedinému tu skoro spôsobu zmenečného úveru, tak nebezpečného roľníckemu stavu. Tým sa vyhne rozruch budiacim a do nešťastia privádzajúcim exekúciám, ktoré z najväčšej zavinene sú týmito vadami.

Tažkosti, ktoré majú šarišskí občania s týmto neudržateľným stavom sú nevyliciteľné, čo času a zbytočných nákladov strávi taký gazda než sa mu podari kolkokrát zistiť, čo je vlastne jeho a než s tým môže sa istotou pohnúť a kto to v praxi nezkusil ťažko si to predstaviť a není divu, že potom sa taký človek v tej motanici nevyzná a musí ku každému takému zákroku vziať si školeného právneho zástupcu v tak samozrejmych veciach. Čo súdov je týmito pomermi, vyvolané a že stále právotenie, našemu ľudu vytykané, z tohoto prameni, je samozrejme.

Týmto stavom brzdi sa celé podnikanie pôdy sa týkajúce (úver a pod.) a tým celý

národohospodársky i sociálny pokrok a všetky snahy o povznesenie ľudu nášho Šariša z dnešného biedneho stavu. Budí sa tým

dalej nedôvera v úrady a nespokojenosť a nespokojenosť pri výmeru daní a iných sociálnych, a pod. bremien.

Rudo Lieskovský:

Radostné dni slovenskej mládeže.

Mnohi z nás čitateľov, pri práci, dennej lopote a v stredu samých bojov o život, keď všade vidíme toľko nenávisť, ani si nevieme predstaviť, aký sviatok zažila naša mládež, sviatok, kde tak úprimne bolo manifestované za lepšiu budúcnosť našu a Slaviansťva vôbec.

V dňoch 28. VI. až 3. VII. konaly sa v Prahe prvé slovanské skautské tábory — sjazd slovanských skautov. — Do Prahy išli sa skauti každej zeme slovanskej. Boli tu Poliaci počtom 1500, Juhoslovania, ruskí emigranti, Ukrajinci, četné delegácie Rumunov, Francúzov, Litevcov, Angličanov a iných národov. Do Prahy sa išli, aby ukázali verejnosti svoje sily a aby sa povzbudili v práci a sľúbili si vzájomnú vrelú podporu v práci pre sblíženie Slavianov.

Za deň, v parku »Stromovke« a na Cí-sarskom ostrove vyrástlo obrovské stanové mesto, rozdelené na rôzne štvrte, obývané skautmi rôznych národov a krajov republiky. Boli tu stánky mliekárni, stánky kde sa predávalo všetko čo skaut potreboval, aby nemusel ísť do mesta, bola tu predajňa skautských potrieb, poštový úrad s telefonnou centrálou o ôsmich staniaciach v parku, bola tu nemocnica v ohromnom stane s tromi lekármi, bola tu smenáreň, Baťa predával v stánku topánky a dokonca sriadil stánok, kde skautom zadarmo čistil topánky, bolo to nové mesto na brehu Vltavy, obývané veselými skautmi, ktorí ukázali tu obecnstvu, ako sa žije v lese, aké obytné domky si staváme a čo v táboroch robíme. Bol tu stadion, kde sa závodilo, prevádzali rôzne ukázky a výstupy. Obecnstvo — to vďačné pražské obecnstvo — vyhľadávalo nás do samej noci i do jednej, aby sa prizieralo nášmu životu.

V nedeľu 28. VI. bol slávnostný deň. Skauti počtom prez 15.000 pochodom Prahou došli po štyroch hodinách na Hrad, kde vzdali hold prvému občanovi našej republiky. Boli to veľmi milé chvíle, keď staručký kmeť na nekonečne dlhé prejavy oddanosti prehovoril vrelými slovami k mládeži, ktorej program vítal a prial mnoho zdraru.

V tento deň začali oficiálne návštevy, tábory skautov prezreli si čelní činitelia verejného života, bol tam starosta Sväzu skautov minister Beneš, minister Vyškovský, Kramář, starosta mesta Baxa a mnohí vyslanci. Predovšetkým však pre nás milá bola návšteva nášho ministra Slávika, ktorý je starostom pražského ústredia skautského a ktorý v tábore prešovských skautov sotral veľmi dlho, navštívil ho dvakrát, aby sa informoval o pomeroch skautov u nás. Prešov s jeho okolím postavil tiež jeden vzorný tábor z brezí zo Šariša a slávností týchto súčasťnil sa pekne, veď prišli sme skauti počtom 110.

V ostatné dni konaly sa závody o majstrovstvo republiky a slovanských skautov v ľahkej atletike, wolleyballu, plavání a v rôznych skautských disciplínach, ešte i v umeleckom prejave atď. Skauti 29. VI. prišli na radnicu vzdať hold neznámemu vojnovi a večer v reprezentačnom dome starostom mesta Prahy boli privítaní a uhostení. Praha popredným funkcionárom a zástupcom cudziny pripravila večeru, po ktorej v smetanovej sieni bola zábava až do jednej hod. v noci.

Naši skauti zo Šariša, veľmi pekne sa umiestnili, jednak počtom bola to najsilnejšia výprava zo Slovenska, trebárs sme z kraja od Prahy najďalšieho. Naši závodníci získali mnoho cien a postavením vzorného tábora — originálneho z čistých brezí —

upútali na seba pozorn. návštevníkov. Videli sme mnoho. Jednak cestou stavili sme sa v Žiline, kde sme si prezreli vojenský hrobitov, najkrajší na Slovensku, prezreli sme si z veže chrámu mesto, priehliadli knižtlačiareň Slovenskej Krajiny a urobili výlet do Budatínu ku zámku, Skauti naši videli Pra-

Coudenhove-Kalendi:

Prečo je Paneuropa nezbytná?

Europa v svojej dnešnej rozháranosti kráča v ústrety trom nebezpečiam:

1. novej svetovej vojne;
2. všeobecnej biele;
3. bolševizmu;

Tieto tri nebezpečenstvá úzko súvisia: nová vojna prinesie biedu a bolševizmus; všeobecná bieda prinesie bolševizmus a vojnu; — bolševistická revolúcia prinesie vojnu a biedu.

Tieto nebezpečenstvá sa dajú potierať len spoločne jedným systémom, ktorý zaisť europský mier a europskú kultúru a ktorý súčasne pozvedne europský spôsob života.

Týmto systémom je Paneuropa:

Jedine Paneuropa prinesie Europanom **mier, chlieb, poriadok.**

Preto je nütne nezbytná.

Hrozí nová europská vojna?

Dnešná europská politika smeruje k novej svetovej vojne, v ktorej žiaden europský štát nemôže zostať neutrálnom.

Ak sa nepodari europské sjednotenie, potom v krátkom čase budú proti sebe stáť **revizionistické a antirevizionistické štáty** Europy práve tak, ako r. 1914 stály proti sebe Trojspolok a Trojdohoda. A dáka nepatrná príhoda môže potom zapáliť tento europský sud s prachom.

Táto nová svetová vojna, ku ktorej sa europské vojenské úrady a generálne štáby zbroja silou mocou, znamená zničenie porazených národov a smrtné zranenie víťazných. V tejto hrozíacej svetovej vojne žiaden štát Europy nemôže zostať neutrálnom: príslušnosť k spoločnosti národov nütí zaujať stanovisko, rozhodnúť sa.

Pokroky válečnej techniky v ostatnom storočí boly tak veľké, že nová vojna bude o to ničivejšia než bola svetová vojna, o čo svetová vojna bola ničivejšia než válka v roku 1870—71.

Budúcim cieľom válečným nebude len oslobodenie, ale **zničenie nepriateľského národa**: ako jediné zaistenie pred novou odvetnou vojnou. Tohto cieľa bude dosiahnuté všetkými prostriedkami modernej techniky: chemiou a elektrinou, jedom i lietadlom.

Za frontami pokusia sa lietadlá vyhubiť obyvateľstvo nepriateľských veľkomiest plynovými bombami, bez ohľadu na ženy a deti. Technika jedovatých plynov sa v posledných rokoch tak zdokonalila, že to bude možné. Rozhodne nová europská válka znamená **koniec Europy**, ako kultúrneho a hospodárskeho centra. Lebo aj víťazovia vyjdú z tohoto chaosu s rozbitými mestami a fabrikami a s dleimovaným obyvateľstvom na smrť nemocní a bezmocní.

Pokiaľ je zaistená sloboda Europy, niet

hu, jej historické pamiatky, zbierky, vykonali výlety parníkom. Cestou späť stavila sa celá výprava v Pardubiciach, kde prezreli sme si výstavu telesnej kultúry, okolie mesta a zámok pardubický. Domov došli všetci zdraví a svieži, obohatení mnohými dojmami a poznatkami. Šli sme domov neradi, stali sa prípady, že niektorí z mladších plakali a chceli ísť späť, netušiac, že v parkoch, kde stálo to ohromné stanové mesto, pilné ruky pražských skautov ukludili všetko a že by sme tam boli našli len známe stromy v ktorých tieni sme zažili toľko krásnych chvíľ.

Sjazd vykonal mnoho pre ďalšiu prácu skautov, ktorí sa snažia vychovať ľudstvu lepších občanov, občanov zdravých a čestných. Úfajme, že čo skoro ukážu sa aj výsledky tohoto sjazdu, ktorý bol dostaveničkom mládeže slovanskej, ktorá je budúcnosťou slovanstva.

takého cieľu vojny, ktorý by bol hoďný takej obeti.

Kam vedie hospodárske rozdrobenie Europy?

Nehospodárny systém europských vnútorných cieľ, ktorý umele podviazuje vnútornú europskú výmenu tovaru, ktorý umele rozdrobuje europský trh a ktorý umele stupňuje národné protivy, tento systém je hlavnou príčinou neutešeného hospodárskeho stavu europských národov a **biedy europských máss.**

Nacionálny protekcionizmus dusí svoj vlastný trh, pretože **donucuje aj susedov k clam odvetným.** Miesto toho, aby každý národ vyrábal to, k čomu sa jeho pôda a jeho národný talent najlepšie hodí, a aby tým zásoboval celú Europu, každý štát sa snaží všetko vyrábať sám. Týmto systémom stúpajú ceny a klesajú mzdy: lebo národné trhy sú primálne, aby mohly spotrebovať národnú produkciu.

Zatým ztrácajú sa **zámorské exportné možnosti**, preto aj Južná Amerika, Azia a britské dominiá budujú svoje závodné priemysle a ohradzuju sa proti europskej konkurencii clami. Tento pokračujúci vývoj nutí Europu, aby hľadala svoju hospodársku budúcnosť v Europe samej a aby zrušením vnútorných cieľ vytvorila veľký, konzumu schopný **europský trh.**

Budúcnosť europského zemedelstva je práve tak dnešným systémom ohrozená, ako budúcnosť europského priemyslu.

Kanada, Rusko, Argentína a Spojené štáty môžu lacnejšie dorábať obilie, než europské agrárne štáty: a to pre svoje veľké plochy pôdy, pre jej panenskú, pre strojový prevoz a čiastočne aj pre svoje výhodnejšie klima.

Tento vývoj mohol by úplne znivočiť europského roľníka, ktorý bez toho dnes preživa ťažkú krízu. Tu Paneuropa potrebuje výhody pre europské agrárne produkty pred výrobkami zámorskými a to k záchrane a udržaniu europského roľníctva a venkovského obyvateľstva, ktoré je spolu hlavným odberateľom europských výrobkov priemyslových.

Tak hospodársky program Paneuropy zachráni priemyslové i agrárne obyvateľstvo Europy pred rastúcim a trvalým zbedačením, ktoré im hrozí, ak sa bude dosaďadnom hospodárskom systéme pokračovať.

Kurz pre výchovu osvetových pracovníkov bol zahájený 7. júla v Spišskej Novej Vsi. 35 účastníkov je na ňom shromaždené z celej ČSR. Kurz bude asi premenený v ustanovizeň trvalú — osvetovú školu, ktorá sa bude asi otvárať každý rok inde. Za prešovský O.S.O. je na kurze učiteľ Wintner.